Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 21 februari 2013 *

”Social trygghet — Förordning (EEG) nr 1408/71 — Artiklarna 72, 78.2 b och 79.1 a — Familjeförmåner för barn som mist en av föräldrarna eller båda föräldrarna — Sammanläggning av försäkrings- och anställningsperioder — Perioder som fullgjorts av den efterlevande föräldern i en annan medlemsstat — Beaktades inte”

I mål C-619/11,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Tribunal du travail de Bruxelles (Belgien) genom beslut av den 15 november 2011, som inkom till domstolen den 30 november 2011, i målet

Patricia Dumont de Chassart

mot

Office national d’allocations familiales pour travailleurs salariés (ONAFTS),

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden M. Ilešič samt domarna E. Jarašiūnas, A. Ó Caoimh (referent), C. Toader och C.G. Fernlund,

generaladvokat: P. Mengozzi,

justitiesekreterare: handläggaren V. Tourrès,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 7 november 2012,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Patricia Dumont de Chassart, genom F. Hachez och T. Delahaye, avocats,

— Belgiens regering, genom L. Van den Broeck och M. Jacobs, båda i egenskap av ombud, biträdda av J. Vanden Eynde och L. Delmotte, avocats,

— Europeiska unionens råd, genom M. Sitbon, M. Veiga och S. Cook, samtliga i egenskap av ombud,

— Europeiska kommissionen, genom V. Kreuschitz och G. Rozet, båda i egenskap av ombud.

* Rättegångsspråk: franska.

och efter att den 13 december 2012 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 72, 78.2 b och 79.1 a i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 118/97 av den 2 december 1996 (EGT L 28, 1997, s. 1), i dess lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 1399/1999 av den 29 april 1999 (EGT L 164, s. 1) (nedan kallad förordning nr 1408/71).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Patricia Dumont de Chassart och Office national d'allocations familiales pour travailleurs salariés (ONAFTS) (Centralkontoret för familjeförmåner för anställda) (nedan kallat ONAFTS). Målet rör ONAFTS avslag på Patricia Dumont de Chassarts ansökan, för hennes sons räkning, om en familjeförmån för barn som mist en av föräldrarna eller båda föräldrarna (nedan kallad barnpension).

Tillämpliga bestämmelser

Unionslagstiftning

3 Enligt artikel 1 a i förordning nr 1408/71 används beteckningen ”anställd” i den förordningen bland annat för den som är försäkrad, obligatoriskt eller genom en frivillig fortsättningsförsäkring, mot en eller flera av de risker som täcks av grenarna i ett system för social trygghet för anställda.

4 Artikel 2 i förordningen, med rubriken ”Personkrets”, föreskriver följande:

”1. Denna förordning skall gälla anställda, egenföretagare och studerande som omfattas eller har omfattats av lagstiftningen i en eller flera medlemsstater och som är medborgare i en medlemsstat eller är statslösa eller flyktingar bosatta inom en medlemsstats territorium samt deras familjemedlemmar och efterlevande.

2. Denna förordning skall gälla efterlevande till anställda, egenföretagare och studerande som har omfattats av lagstiftningen i en eller flera medlemsstater, oavsett dessa anställdas, egenföretagares eller studerandes medborgarskap, om deras efterlevande är medborgare i en medlemsstat eller är statslösa eller flyktingar som är bosatta inom en medlemsstats territorium.”

5 Artikel 4.1 i förordningen föreskriver följande:

”Denna förordning gäller all lagstiftning om följande grenar av social trygghet:

...

c) Förmåner vid ålderdom,

...

h) Familjeförmåner.”

6 Artikel 72 i förordningen har rubriken ”[s]ammanläggning av försäkringsperioder, anställningsperioder eller perioder av verksamhet som egenföretagare”. Artikeln är införd i kapitel 7, som har rubriken ”[f]amiljeförmåner”, i avdelning III och har följande lydelse:

”Om lagstiftningen i en medlemsstat för rätt till förmåner ställer krav på fullgjorda försäkrings- eller anställningsperioder eller perioder av verksamhet som egenföretagare, skall den behöriga institutionen i den staten i nödvändig utsträckning beakta försäkrings- och anställningsperioder samt perioder av verksamhet som egenföretagare som har fullgjorts i en annan medlemsstat som om dessa perioder hade fullgjorts enligt den lagstiftning som denna tillämpar.”

7 Artikel 78 i förordningen har rubriken ”[b]arn som mist en av föräldrarna eller båda föräldrarna”. Artikeln är införd i kapitel 8, som har rubriken ”Förmåner för pensionärers minderåriga barn och för barn som mist en av föräldrarna eller båda föräldrarna”, i avdelning III och har följande lydelse:

”1. I denna artikel avses med ’förmåner’ de familjebidrag och, i förekommande fall, de tillägg eller särskilda bidrag som utges för barn som mist en av föräldrarna eller båda föräldrarna.

2. Förmåner till barn som mist en av föräldrarna eller båda föräldrarna skall beviljas enligt följande regler, oavsett inom vilken medlemsstats territorium som barnet eller den fysiska eller juridiska person som faktiskt försörjer barnet är bosatt:

a) Barn till sådana avlidna anställda eller egenföretagare som omfattades av endast en medlemsstats lagstiftning: enligt denna stats lagstiftning.

b) Barn till sådana avlidna anställda eller egenföretagare som omfattades av flera medlemsstaters lagstiftningar:

i) Enligt lagstiftningen i den medlemsstat inom vars territorium barnet är bosatt, under förutsättning att det, i förekommande fall med beaktande av bestämmelserna i artikel 79.1 a, enligt denna stats lagstiftning har rätt till en av de förmåner som avses i punkt 1.

...”

8 Artikel 79 i förordningen, som också återfinns i kapitel 8 och har rubriken ”Gemensamma bestämmelser om förmåner för minderåriga barn till pensionärer och för barn som mist en av föräldrarna eller båda föräldrarna”, har följande lydelse:

”1. Förmåner som avses i artiklarna 77, 78 och 78a skall utges enligt den lagstiftning som har fastställts med tillämpning av bestämmelserna i dessa artiklar av den institution som svarar för tillämpningen av denna lagstiftning och på dess bekostnad som om pensionären eller den avlidne endast hade omfattats av den behöriga statens lagstiftning.

Dock gäller följande:

a) Om denna lagstiftning föreskriver att rätten att få, bibehålla eller återfå förmåner är beroende av längden av försäkrings-, anställnings- eller bosättningsperioder eller perioder av verksamhet som egenföretagare, skall längden i förekommande fall fastställas med beaktande av bestämmelserna i artikel 45 eller artikel 72.

...”

9 I bilaga VI till förordningen, som avser ”Särskilda regler för tillämpningen av vissa medlemsstaters lagstiftning”, föreskrivs följande:

”A. Belgien

...

7. Vid tillämpningen av förordningens artiklar 72 och 79.1 a skall anställningsperioder och/eller försäkringsperioder som har fullgjorts enligt en annan medlemsstats lagstiftning beaktas, om det för rätt till förmån enligt belgisk lagstiftning krävs att villkoren för rätt till familjeförmåner enligt systemet för anställda har uppfyllts under en bestämd föregående period.

...”

10 Artikel 15 i rådets förordning (EEG) nr 574/72 av den 21 mars 1972 om tillämpningen av förordning nr 1408/71 (EGT L 74, s. 1; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 106), i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt förordning nr 118/97, som innehåller allmänna regler om sammanläggning av perioder, föreskriver bland annat följande:

”1. I de fall som avses i … artikel 18.1, 38, 45.1, 45.2, 45.3, 64, 67.1 och 67.2 [i förordning nr 1408/71] skall perioder läggas samman enligt följande regler:

a) Till försäkrings- eller bosättningsperioder, som har fullgjorts enligt en medlemsstats lagstiftning, skall läggas försäkrings- eller bosättningsperioder som har fullgjorts enligt varje annan medlemsstats lagstiftning i den utsträckning som det behövs som komplement till de försäkrings- eller bosättningsperioder som har fullgjorts enligt den första medlemsstatens lagstiftning för att få, bibehålla eller återfå rätt till förmåner, under förutsättning att dessa försäkrings- eller bosättningsperioder inte sammanfaller ...

...”

Belgisk lagstiftning

11 I artikel 56a.1 i de samordnade lagarna av den 19 december 1939 om familjeförmåner för anställda (nedan kallade de samordnade lagarna) föreskrivs att familjeförmåner enligt fastställt belopp för barn som mist en av föräldrarna eller båda föräldrarna kan beviljas barn vars avlidne förälder eller efterlevande förälder under de tolv månader som omedelbart föregick frånfället uppfyllde villkoren för erhållande av åtminstone sex månatliga schablonbelopp enligt de samordnade lagarna.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

12 Patricia Dumont de Chassart är belgisk medborgare och änka efter Guy Descampe, som också var belgisk medborgare. Paret fick en son, Diego Descampe, som är belgisk medborgare, men föddes i Frankrike den 23 januari 2000.

13 Det framgår av handlingarna i målet att Patricia Dumont de Chassart förvärvsarbetade i Frankrike mellan den 28 september 1993 och den 31 augusti 2008. Guy Descampe arbetade som anställd både i Belgien (under åren 1968–1976 och åren 1987 och 1988) och i Frankrike (under åren 1989–2002). Under tiden därefter utövade han inte någon förvärvsverksamhet, utan levde som ”förtidspensionär” i Frankrike på egna medel utan att erhålla någon ersättning.

14 Guy Descampe avled i Frankrike den 25 april 2008.

15 Den 31 augusti 2008 flyttade Patricia Dumont de Chassart tillbaka till Belgien med sin son, där hon blev arbetslös efter att ha arbetat i cirka en månad.

16 Den 13 oktober 2008 ansökte Patricia Dumont de Chassart, för sin sons räkning, hos ONAFTS om barnpension.

17 Den 4 februari 2009 ansökte hon hos ONAFTS om familjetillägg för enföräldersfamiljer från och med den 1 september 2008.

18 Den 9 mars 2009 underrättade ONAFTS Patricia Dumont de Chassart om att hon hade beviljats familjeförmåner från den 1 september 2008, på grundval av hennes förvärvsverksamhet i Belgien.

19 Den 6 april 2009 underrättade ONAFTS dessutom Patricia Dumont de Chassart om att hon också hade beviljats familjetillägg för enföräldersfamiljer från den 1 oktober 2008.

20 Däremot avslog ONAFTS den 20 oktober 2009 hennes ansökan om barnpension. ONAFTS motiverade sitt beslut med att Guy Descampe under de tolv månader som omedelbart föregick frånfället inte hade uppfyllt villkoren för erhållande av minst sex månatliga schablonbelopp enligt artikel 56a.1 i de samordnade lagarna.

21 Patricia Dumont de Chassart överklagade avslagsbeslutet till Tribunal du travail de Bruxelles den 5 februari 2010 och gjorde gällande att ONAFTS borde ha beviljat henne barnpension genom att beakta de försäkrings- och anställningsperioder som hon själv fullgjort i Frankrike före makens frånfälle.

22 I sitt beslut om hänskjutande påpekar den nationella domstolen att lagstiftningen i den medlemsstat inom vars territorium det efterlevande barnet är bosatt är tillämplig enligt artikel 78.2 b i förordning nr 1408/71 och att belgisk lagstiftning följaktligen från och med den 1 september 2008 är tillämplig på Patricia Dumont de Chassarts situation. Den nationella domstolen påpekar emellertid att både den avlidne förälderns och den efterlevande förälderns situation enligt artikel 56a.1 i de samordnade lagarna kan åberopas som grund för ansökan om barnpension. I förevarande fall kan ansökan dock inte grunda sig på den avlidne förälderns situation, eftersom denne under de tolv månader som omedelbart föregick frånfället inte uppfyllde villkoren för erhållande av minst sex månatliga schablonbelopp enligt de samordnade lagarna. När det gäller den efterlevande förälderns situation uppfyller Patricia Dumont de Chassarts endast detta villkor om de försäkrings- och anställningsperioder som har fullgjorts av henne i Frankrike ska likställas med de försäkrings- och anställningsperioder som har fullgjorts i Belgien.

23 Enligt den nationella domstolen innebär emellertid artikel 79.1 i förordning nr 1408/71 att regeln om likställande i artikel 72 i förordningen inte kan tillämpas. Såsom ONAFTS har gjort gällande i det nationella målet avser artikel 79, som hänvisar till artikel 72, endast de försäkrings- och anställningsperioder som har fullgjorts av den avlidne arbetstagaren och inte dem som har fullgjorts av den efterlevande arbetstagaren. Tillämpningsområdet med avseende på person (*ratione personae*) för artikel 79.1 i förordning nr 1408/71 och, följaktligen, den hänvisning som där görs till förordningens artikel 72 är således mer begränsat än tillämpningsområdet för hänvisningen i artikel 56a.1 i de samordnade lagarna.

24 Tribunal du travail de Bruxelles frågar sig huruvida den begränsning av tillämpningsområdet för artikel 56a.1 i de samordnade lagarna som görs i artikel 79.1 i förordning nr 1408/71 åsidosätter de unionsrättsliga principerna om likabehandling och icke-diskriminering. I detta hänseende hyser den nationella domstolen framför allt tvivel när det gäller den åtskillnad som görs mellan å ena sidan barn vars föräldrar aldrig har lämnat Belgien för att förvärvsarbeta i en annan medlemsstat och å andra

sidan barn vars föräldrar är unionsmedborgare men varit bosatta i en annan medlemsstat, där den efterlevande föräldern arbetade medan den avlidne föräldern inte utövade någon förvärvsverksamhet under den enligt belgisk lagstiftning relevanta referensperioden. För den förstnämnda gruppen barn kan nämligen den efterlevande föräldern som har arbetat i Belgien under referensperioden göra gällande inte endast de försäkrings- och anställningsperioder som den avlidne föräldern fullgjort, utan även de försäkrings- och anställningsperioder som denne själv fullgjort i Belgien. För den sistnämnda gruppen är det däremot inte möjligt för den efterlevande föräldern att i Belgien göra gällande de perioder som fullgjorts i en annan medlemsstat.

25 Tribunal du travail de Bruxelles beslutade mot denna bakgrund att vilandeförklara målet och att ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

”Åsidosätts de allmänna principerna om likabehandling och icke-diskriminering i bland annat artikel 14 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, undertecknad i Rom den 4 november 1950, i förekommande fall jämförd med artiklarna 17, 39 och/eller 43 i den konsoliderade versionen av [EG-fördraget], för det fall artikel 79.1 i ... förordning ... nr 1408/71 ... tolkas så, att det endast är den avlidne föräldern som omfattas av reglerna om likställande av försäkringsperioder, anställningsperioder eller perioder av verksamhet som egenföretagare enligt artikel 72 i [förordningen], vilket följaktligen innebär att det enligt artikel 56a.1 i de samordnade lagarna ... inte är möjligt för en efterlevande förälder – oberoende av förälderns nationalitet så länge som hon eller han är medborgare i en medlemsstat eller ingår i den personkrets som [förordningen] är tillämplig på – som har arbetat i ett annat land i Europeiska unionen under den tolvmånadersperiod som avses i artikel 56a.1 i de samordnade lagarna, att inge bevisning till styrkande av att vederbörande uppfyller villkoret att hon eller han i egenskap av rättsinnehavare i den mening som avses i artikel 51.3 1 i de samordnade lagarna ... hade kunnat göra anspråk på sex månatliga schablonbelopp under de tolv månader som föregick frånfället, medan en efterlevande förälder – oavsett om föräldern är belgisk medborgare eller medborgare i en annan medlemsstat i Europeiska unionen – som uteslutande arbetat i Belgien under den tolvmånadersperiod som avses i artikel 56a.1 i de samordnade lagarna ..., i förekommande fall därför att hon eller han aldrig lämnat Belgien, får inge sådan bevisning?”

Prövning av tolkningsfrågan

26 Den nationella domstolen har ställt tolkningsfrågan för att få klarhet i huruvida artiklarna 72, 78.2 b och 79.1 andra stycket a i förordning nr 1408/71 medger att endast de perioder som fullgjorts av den avlidne förvärvsarbetande föräldern i en annan medlemsstat beaktas vid sammanläggningen av försäkrings- och anställningsperioder för erhållande av rätt till familjetillägg i en medlemsstat, medan de perioder som den efterlevande föräldern fullgjort inte beaktas. Om så är fallet, önskar den nationella domstolen få klarhet i huruvida dessa bestämmelser i förordning nr 1408/71 är förenliga med principerna om likabehandling och icke-diskriminering.

Huruvida förordning nr 1408/71 är tillämplig

27 Inledningsvis påpekar domstolen att efterlevande till en såsom Guy Descampe avliden förälder, i motsats till vad den belgiska regeringen gjort gällande i sitt skriftliga yttrande, inte kan uteslutas från tillämpningsområdet för förordning nr 1408/71 med hänvisning till att den avlidne – på grund av att denne vid sitt frånfälle inte längre var försäkrad inom någon av de grenar av social trygghet som anges i artikel 4.1 i förordningen – har upphört att vara ”arbetstagare” i den mening som avses i artikel 1 a i förordningen.

28 I artikel 2 i förordning nr 1408/71 anges vilken personkrets som förordningen är tillämplig på, däribland efterlevande till arbetstagare som ”har omfattats” av ett system för social trygghet i en eller flera medlemsstater i den mening som avses i artikel 4.1 i förordningen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 mars 1978 i mål 115/77, Laumann, REG 1978, s. 805, punkt 5, och av den 25 juni 1997 i mål C-131/96, Mora Romero, REG 1997, s. I-3659, punkt 21).

29 I det nationella målet står det klart att Guy Descampe, som var yrkesverksam i både Belgien och Frankrike under perioden 1968–2002, varit inskriven i systemen för social trygghet i båda dessa medlemsstater. Det framgår således av handlingarna i målet att Guy Descampe, om han inte hade avlidit kort tid före pensionsåldern, skulle ha haft rätt till bland annat ålderspension, i den mening som avses i artikel 4.1 c i förordning nr 1408/71, i båda dessa medlemsstater.

30 I vilket fall som helst är det ostridigt att Patricia Dumont de Chassart, som ansökt om den i det nationella målet aktuella barnpensionen, var försäkrad, både före och efter Guy Descampes frånfälle, inom ramen för en medlemsstats system för social trygghet i den mening som avses i artikel 4.1 i förordning nr 1408/71, vilket innebär att hon anses vara ”arbetstagare” i den mening som avses i artikel 1 a i förordningen och således omfattas av förordningens tillämpningsområde enligt artikel 2 i förordningen.

31 Domstolen konstaterar följaktligen att en situation såsom den i det nationella målet omfattas av tillämpningsområdet med avseende på person för förordning nr 1408/71.

Tolkningen av artiklarna 72, 78.2 b och 79.1 andra stycket a i förordning nr 1408/71

32 När det gäller rätten till barnpension erinrar domstolen om att reglerna i artikel 78 i förordning nr 1408/71 avser att fastställa vilken medlemsstats lagstiftning som ska tillämpas vid beviljandet av denna förmån, varvid gäller att den i princip ska beviljas i enlighet med enbart den medlemsstatens lagstiftning. När den avlidne arbetstagaren har omfattats av lagstiftningen i flera medlemsstater ska förmånerna, enligt artikel 78.2 b i i förordning nr 1408/71, beviljas i enlighet med lagstiftningen i den medlemsstat där det efterlevande barnet till den avlidne arbetstagaren är bosatt. Det är således bosättningsmedlemsstaten som enligt denna bestämmelse är ensam behörig att bevilja den aktuella förmånen (se, bland annat, dom av den 27 februari 1997 i mål C-59/95, Bastos Moriana m.fl., REG 1997, s. I-1071, punkterna 15 och 18, och av den 20 oktober 2011 i mål C-225/10, Perez García m.fl., REU 2011, s. I-10111, punkt 39).

33 Enligt artikel 79.1 första stycket i förordning nr 1408/71 ska den behöriga medlemsstaten utge förmånerna enligt sin egen nationella lagstiftning ”som om” den avlidne arbetstagaren endast hade omfattats av den lagstiftningen.

34 Den belgiska regeringen har gjort gällande att bestämmelserna i förordning nr 1408/71 medger att endast de perioder som fullgjorts av den avlidne förvärvsarbetande föräldern beaktas vid sammanläggningen av försäkrings- och anställningsperioder för erhållande av rätt till barnpension, i den mån som denne fullgjort en viss försäkringsperiod eller anställningsperiod i den medlemsstat där ansökan om barnpension ges in. Enligt den belgiska regeringen innebär detta att den försäkrings- och anställningsperiod som Patricia Dumont de Chassart fullgjorde i Frankrike under det år som föregick hennes makes frånfälle inte kan beaktas för erhållande av den rätt till barnpension som föreskrivs i den belgiska lagstiftningen.

35 I detta hänseende påpekar domstolen att artikel 78.2 a och b första stycket i förordning nr 1408/71 endast rör rätten till förmåner för barn till avlidna arbetstagare. Såsom domstolen tidigare har uttalat är denna bestämmelse således inte tillämplig på efterlevande barn till en förälder som själv inte var arbetstagare (dom av den 14 mars 1989 i mål 1/88, Baldi, REG 1989, s. 667, punkt 15).

36 På samma sätt hänvisar artikel 79.1 första stycket i förordning nr 1408/71, när det gäller utbetalning av förmånerna, endast till ”den avlidne”.

37 Såsom framgår av punkterna 32 och 33 i förevarande dom, inskränker sig emellertid artiklarna 78.2 och 79.1 första stycket i förordning nr 1408/71 till att ange en lagvalsregel, vars syfte endast är att avgöra vilken lagstiftning som ska tillämpas och vilken institution som ska betala ut de förmåner som avses i bestämmelserna i fall där den avlidne föräldern till ett efterlevande barn var arbetstagare.

38 Syftet med dessa bestämmelser är inte enbart att undvika att olika nationella lagstiftningar tillämpas samtidigt, med de komplikationer som kan följa därav, utan också att förhindra att de personer som omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 1408/71 berövas skydd på området för social trygghet i avsaknad av lagstiftning som är tillämplig på dem (se, analogt, dom av den 11 juni 1998 i mål C-275/96, Kuusijärvi, REG 1998, s. I-3419, punkt 28).

39 Däremot syftar inte dessa bestämmelser som sådana till att bestämma villkoren i sak för förekomsten av rätten till barnpension. Det ankommer i princip på varje medlemsstats lagstiftning att bestämma dessa villkor (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 juni 2012 i mål C-106/11, Bakker, punkt 32 och där angiven rättspraxis).

40 Förordning nr 1408/71 innebär nämligen inte att det inrättas ett gemensamt system för social trygghet. De skilda nationella systemen får bestå, då förordningen har till enda syfte att säkerställa samordning mellan de nationella systemen. Att de skilda systemen får bestå ger upphov till olika krav gentemot olika institutioner i förhållande till vilka förmånsmottagaren har direkta rättigheter med stöd av antingen enbart nationell rätt eller nationell rätt vid behov kompletterad av unionsrätten (dom av den 3 april 2008 i mål C-331/06, Chuck, REG 2008, s. I-1957, punkt 27).

41 I avsaknad av harmonisering på unionsnivå förblir således varje medlemsstat behörig att i sin lagstiftning, med iakttagande av unionsrätten, föreskriva de villkor som ska gälla för beviljande av förmåner inom ett system för social trygghet (se, för ett liknande resonemang, bland annat dom av den 14 oktober 2010 i mål C-345/09, Delft m.fl., REU 2010, s. I-9879, punkterna 84 och 99, och av den 30 juni 2011 i mål C-388/09, da Silva Martins, REU 2011, s. I-5737, punkt 71 och där angiven rättspraxis).

42 Det följer av detta att ställningen som ”avliden arbetstagare”, i artiklarna 78.2 och 79.1 första stycket i förordning nr 1408/71, endast utgör ett anknytningskriterium som avgör dels huruvida dessa bestämmelser är tillämpliga, dels – i kombination med det efterlevande barnets bosättningsort – vilken nationell lagstiftning som är tillämplig.

43 I förevarande fall står det klart att det anknytningskriterium som anges i artikel 78.2 b i i förordning nr 1408/71 leder till att belgisk lagstiftning ska tillämpas, det vill säga artikel 56a.1 i de samordnade lagarna. Enligt artikel 79.1 första stycket i förordning nr 1408/71 åligger det således de behöriga belgiska myndigheterna att utge de aktuella förmånerna enligt belgisk lagstiftning, som om Guy Descampe endast hade omfattats av den lagstiftningen.

44 När väl belgisk lagstiftning enligt denna bestämmelse har utpekats som tillämplig lagstiftning för beviljande av barnpension, varvid behöriga belgiska myndigheter dessutom utpekas som ansvariga för utbetalning av förmånerna, beror sedan rätten till barnpension, enligt den rättspraxis som det erinrats om i punkterna 39–41 i förevarande dom, på innehållet i den belgiska lagstiftningen, det vill säga artikel 56a.1 i de samordnade lagarna.

45 Denna nationella lagstiftning möjliggör emellertid att både de försäkrings- och anställningsperioder som den avlidne föräldern fullgjort och de som den efterlevande föräldern fullgjort beaktas vid bedömningen av huruvida det föreligger en rätt till barnpension.

46 Under dessa förhållanden ska de behöriga belgiska institutionerna, enligt artikel 79.1 andra stycket a i förordning nr 1408/71, vid bedömningen av huruvida det i förevarande fall föreligger en rätt till barnpension – i enlighet med principen om sammanläggning av försäkrings- och anställningsperioder i artikel 72 i förordningen, till vilken det hänvisas i artikel 79.1 andra stycket a – beakta de försäkrings- och anställningsperioder som fullgjorts av den efterlevande föräldern i en annan medlemsstat.

47 Denna bestämmelse, som modifierar den tillämpliga nationella lagstiftningen i sak genom att ange att principen om sammanläggning av försäkrings- och anställningsperioderna ska tillämpas på det efterlevande barnet, medför nämligen inte någon inskränkning av den personkrets som omfattas av den nationella lagstiftningens tillämpningsområde. För övrigt konstaterar domstolen att denna bestämmelse inte innehåller någon hänvisning till begreppet ”avliden arbetstagare”.

48 Den belgiska regeringen har emellertid gjort gällande att det krävs att en viss minsta yrkesverksamhet har utövats i Belgien under referensperioden för att de behöriga belgiska institutionerna vid sammanläggningen av anställningsperioder ska beakta de perioder som fullgjorts i en annan medlemsstat. Enligt nämnda regering kan artikel 79 i förordning nr 1408/71 således endast tolkas på så sätt att den ålägger institutionerna att beakta Patricia Dumont de Chassarts yrkesverksamhet i Frankrike för det fall denna yrkesverksamhet gör det möjligt att fullständiga en försäkrings- eller anställningsperiod i Belgien. Enligt regeringen kunde i förevarande fall varken Guy Descampe eller Patricia Dumont de Chassart åberopa fullgörandet av en sådan period i Belgien under det år som föregick Guy Descampes frånfälle.

49 Denna tolkning kan inte godtas.

50 Såsom domstolen påpekade i punkt 44 i dom av den 15 december 2011 i mål C-257/10, Bergström, REU 2011, s. I-13227, får en medlemsstat som är behörig att bevilja en familjeförmån inte kräva att ytterligare en period har fullgjorts på dess territorium, utöver försäkrings- eller anställningsperioder i en annan medlemsstat.

51 Såväl ordalydelsen i artikel 72 i förordning nr 1408/71 som ordalydelsen i punkt 7 i avsnitt A i bilaga VI till förordningen, som avser beviljande av barnpension i Belgien, är otvetydiga på denna punkt. Enligt den första av dessa bestämmelser ska sammanläggningen omfatta ”försäkrings- och anställningsperioder samt perioder av verksamhet som egenföretagare som har fullgjorts i en annan medlemsstat” som om dessa perioder hade fullgjorts enligt den lagstiftning som den behöriga institutionen tillämpar, medan det enligt den andra bestämmelsen krävs att försäkrings- och anställningsperioder som har fullgjorts enligt en annan medlemsstats lagstiftning ”beaktas” vid beviljandet av barnpension (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Bergström, punkt 41).

52 Domstolen erinrar vidare om att förordning nr 1408/71 antogs med stöd av artikel 51 i EEG-fördraget (sedermera artikel 51 i EG-fördraget, därefter artikel 42 EG i ändrad lydelse, numera artikel 48 FEUF), enligt vilken artikel Europeiska unionens råd får besluta om sådana åtgärder inom den sociala trygghetens område som är nödvändiga för att genomföra fri rörlighet för arbetstagare och därvid särskilt införa ett system som tillförsäkrar migrerande arbetstagare och deras familjemedlemmar att ”alla perioder” som beaktas enligt lagstiftningen i de olika länderna läggs samman för förvärvande och bibehållande av rätten till förmåner och för beräkning av förmånernas storlek (domen i det ovannämnda målet Bergström, punkt 42).

53 Denna tolkning är också förenlig med det mål som eftersträvas med artikel 48 FEUF, mot bakgrund av vilket bestämmelserna i förordning nr 1408/71 ska tolkas. Detta mål är att bidra till att åstadkomma en fri rörlighet för migrerande arbetstagare som är så fullständig som möjligt (se, bland annat, domen i det ovannämnda målet da Silva Martins, punkt 70 och där angiven rättspraxis, av den 12 juni 2012 i målen C-611/10 och C-612/10, Hudzinski och Wawrzyniak, punkt 53, och, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Bergström, punkt 43).

54 Artiklarna 45 FEUF–48 FEUF, liksom förordning nr 1408/71, vilken antagits för att genomföra dessa artiklar, har nämligen bland annat till syfte att förhindra att en arbetstagare som, genom att utnyttja sin rätt till fri rörlighet, har arbetat i flera medlemsstater utan sakliga skäl missgynnas i förhållande till en arbetstagare som har arbetat hela sitt yrkesliv i en enda medlemsstat (se, bland annat, domen i det ovannämnda målet da Silva Martins, punkt 76, och domen i det ovannämnda målet Hudzinski och Wawrzyniak, punkt 80).

55 Den omständigheten att en medlemsstat, såsom i förevarande fall, inte beaktar de försäkrings- och anställningsperioder som fullgjorts i en annan medlemsstat av en arbetstagare som är medborgare i den förstnämnda medlemsstaten och efterlevande förälder till ett barn till en avliden arbetstagare, vid bedömningen av huruvida det föreligger en rätt till barnpension, är ägnad att missgynna denna arbetstagare av den enda anledningen att denne har utövat sin rätt till fri rörlighet enligt artikel 45 FEUF. Denna omständighet kan följaktligen också avhålla nämnda arbetstagare från att, med utövande av sin rätt till fri rörlighet enligt nämnda bestämmelse eller enligt artikel 21 FEUF, återvända till sin ursprungsmedlemsstat efter det att maken har avlidit.

56 Denna slutsats påverkas inte av något av de argument den belgiska regeringen har framfört.

57 Nämnda regering har i sitt skriftliga yttrande hänvisat till artikel 15.1 a i förordning nr 574/72, som ändrats och uppdaterats genom förordning nr 118/97. Enligt första stycket i denna artikel avser den uttryckligen endast förmåner vid sjukdom, moderskap, invaliditet, ålderdom, dödsfall och arbetslöshet. Denna bestämmelse rör däremot inte familjeförmåner såsom den nu aktuella barnpensionen.

58 Vid förhandlingen åberopade den belgiska regeringen domen i det ovannämnda målet Perez García m.fl. Denna dom saknar dock betydelse för avgörandet av det nationella målet, eftersom den inte rör sammanläggningen av försäkrings- och anställningsperioder i den mening som avses i artiklarna 72 och 79.1 andra stycket a i förordning nr 1408/71.

59 Vid förhandlingen åberopades också dom av den 24 april 1980 i mål 110/79, Coonan (REG 1980, s. 1445, punkt 13), och av den 27 januari 1981 i mål 70/80, Vigier (REG 1981, s. 229, punkterna 19 och 20). Domstolen uttalade i dessa domar att förordning nr 1408/71 inte ålägger medlemsstaterna att likställa försäkringsperioder som fullgjorts i en annan medlemsstat med de perioder som tidigare ska ha fullgjorts i den utbetalande medlemsstaten, när nationell lagstiftning för anslutning till ett system för social trygghet kräver att den berörde tidigare varit ansluten till ett system för social trygghet i den medlemsstaten. Det är dock tillräckligt att konstatera att förevarande mål inte rör frågan om anslutning till ett system för social trygghet, eftersom Patricia Dumont de Chassart är ansluten till det belgiska systemet för social trygghet för anställda.

60 Det följer av detta att artiklarna 72 och 79.1 a i förordning nr 1408/71 inte alls utgör hinder för att i ett fall som det nu aktuella beakta försäkrings- och anställningsperioder som fullgjorts i en annan medlemsstat av den efterlevande föräldern till ett barn till en avliden arbetstagare. Tvärtom kräver dessa artiklar att sådana perioder beaktas när den behöriga medlemsstatens lagstiftning föreskriver att en rätt till barnpension kan härröras från inte bara den avlidne föräldern, utan också den efterlevande, om dessa har ställning som arbetstagare.

61 Under dessa förhållanden är det inte nödvändigt att pröva huruvida de nyss nämnda bestämmelserna i förordning nr 1408/71 är förenliga med principerna om likabehandling och icke-diskriminering.

62 Mot bakgrund av det ovan anförda ska tolkningsfrågan besvaras på följande sätt. Artiklarna 72, 78.2 b och 79.1 andra stycket a i förordning nr 1408/71 ska tolkas på så sätt att när en medlemsstats lagstiftning föreskriver att en rätt till barnpension kan härröras från både den avlidne och den efterlevande föräldern, när dessa har ställning som arbetstagare, kräver dessa bestämmelser att de försäkrings- och anställningsperioder som fullgjorts av den efterlevande föräldern i en annan medlemsstat beaktas vid sammanläggningen av de perioder som är nödvändiga för erhållande av

rätten till förmåner i den förstnämnda medlemsstaten. Det saknar härvid betydelse att den efterlevande föräldern inte kan åberopa någon försäkrings- eller anställningsperiod i denna medlemsstat under den referensperiod som föreskrivs för erhållande av denna rätt i nämnda nationella lagstiftning.

Rättegångskostnader

63 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

Artiklarna 72, 78.2 b och 79.1 andra stycket a i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 118/97 av den 2 december 1996, i dess lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 1399/1999 av den 29 april 1999, ska tolkas på så sätt att när en medlemsstats lagstiftning föreskriver att en rätt till barnpension kan härröras från både den avlidne och den efterlevande föräldern, när dessa har ställning som arbetstagare, kräver dessa bestämmelser att de försäkrings- och anställningsperioder som fullgjorts av den efterlevande föräldern i en annan medlemsstat beaktas vid sammanläggningen av de perioder som är nödvändiga för erhållande av rätten till förmåner i den förstnämnda medlemsstaten. Det saknar härvid betydelse att den efterlevande föräldern inte kan åberopa någon försäkrings- eller anställningsperiod i denna medlemsstat under den referensperiod som föreskrivs för erhållande av denna rätt i nämnda nationella lagstiftning.

Underskrifter